

SLOVENSKI NAROD.

Izaja vsak dan popoldne. Izvzemati nedelje in praznike.
Iz prostora 1 m/m x 54 m/m za navadne in male oglase 80 vin,
za uradne razglase 120 K, za poslano in reklame 2 K. — Pri naročilu
nad 10 objav popust.

Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znamka za odgovor.

Upravništvo „Slov. Naroda“ in „Narodna Tiskarna“ Knaflcova
ulica št. 5, pritrilčno. — Telefon št. 90.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani in po pošti:

v Jugoslaviji:		v inozemstvu:	
celoletno naprej plačan	K 120—	celoletno	K 131—
polletno	60—	polletno	68—
3 mesečno	30—	3 mesečno	35—
1	10—	1	12—

Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnino vedno 500 po nakaznici.
Na samo pisarna naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knaflcova ulica št. 5, I. nadstropje.
Telefon št. 34.

Dopise sprejema le podpisano in zadostno frankovano.
Rokopisov ne vrata.

Posamezna številka velja 60 vinarjev.

Promet z Italijo.

Po dobri enega leta pričakujemo koncem tega tedna, da se odpre osebni in blagovni promet iz Slovenije po železnici v zasedeno ozemlje in v Italijo.

Dasj so se že meseca aprila nekateri glavni interesi, med njimi južna železnica in guverner julijske Benečije pogajali glede otvoritve prometa iz zasedenega ozemlja k nam in v tranzitu preko nas v avstrijsko republiko, so se ta pogajanja večinoma radi težkih političnih razmer razbila. Šele na konferenci v Trstu začetkom junija se je posrečilo doseči sporazum za medsebojni direktni in tranzitni promet. Vlade krize so zavlekale ratifikacijo te prometne pogodbe do srede novembra. Med tem je naša centralna vlada razširila bivšo trgovsko pogodbo kraljevine Srbije z Italijo iz leta 1907., provizorno in jo podaljšala za eno leto. Ta trgovska pogodba nudi Italiji pri uvozu k nam in obratno pravice najbolj ugodnega naroda. Italija in Srbija sta imeli v njej še posebno carinsko tarifo, ki je bila seveda osnovana na podlagi gospodarskih odnošajev in vzajemnega prometa iz leta 1900—1907. Razen tega obstoja še med Srbijo in Italijo konzularna pogodba iz leta 1880., ki garantira državljanom obeh držav popolno reciprociteto in enakopravnost z lastnim prebivalstvom. Glede te druge sedaj še ni znano, ali je bila za celo kraljestvo obnovljena ali ne, vendar postaja vprašanje razširjenja in obnovitve te pogodbe vzprijeto otvoritve železniškega prometa z Italijo zelo aktualno in pereča.

Razširjenje trgovske pogodbe na celo kraljestvo SHS se je zgodilo brez zaslivanja interesiranih gospodarskih krogov. Dosedaj sicer kvamnih posledic naših interesov niso čutili v toliki meri, ker je bil reden promet z Italijo nemogoč. Koncem tega tedna pa ima začeti promet na južni železnici do Logatca kot prehodne postaje, dokler meje ne bodo definitivno določene. Na državni železnici še ni določeno, kdaj se bo promet odprl med Bohinjsko Bistrico in Podbrdom ter Radečami in Kranjsko goro. Pričakuje se, da z novim letom.

Pri tej priliki moramo zopet ugotoviti dejstvo, da se tekom tega leta ni na omenjenih postajah ničesar poskrbelo za nastanitev carinskih uradov, skladišč in pregledovalnic, in da bo ta neopremljenost obmojnih kolodvorov postala sedaj zelo kritična. Bati se je, da bo sedaj na novih progah na-

stal oni kaos, ki ga imamo že mesec v Zagrebu in Mariboru.

Naši prejšnji gospodarski ozki stiki s sedaj po Italijani zasedenem ozemlju, dalje gospodarski položaj Slovenije napram Italiji kot najbližji mejni državi, se ne da več združiti z ožkim okvirjem pogodb bivše Srbije. V novem položaju potrebujemo končno razlasnitve gospodarsko-političnih odnošajev, to je izpremenitve poprej sklenjenih pogodb, ker nam preti drugače nevarnost,

Vojaški napor in žrtve Jugoslovancev tekom svetovne vojne.

S prihodom dobrovoljske divizije iz Ruskega, nekaj tisočev dobrovoljcev iz Amerike in Francije in manjšega števila iz Italije je bila srbska armada zadovoljivo okrepjena. Tudi zavezniške čete so se pomnožile in istotako težka artiljerija.

Medtem je potisnila velika sovražna ofenziva na zapadu ter mir centralnih držav z Rusijo in Rumunijo zavezniško vojsko solunsko v težaven položaj. Nasprotnik bi lahko v primeroma kratkem času ojačil svojo silo tako, da bi lahko podvzel mogočen napad na Solunski fronti, medtem ko zavezniška vojska ne samo da ni bila ojačena, še oslabiljena je bila z izstopom ruske divizije, ki je postala neporabna ter odhodom ene angleške konjeniške brigade in pozneje še ene angleške pehotne divizije.

Grška armada, ako izvzamemo domobranstvo, je bila šele v reorganizaciji ter se je še oboroževala; na njo se torej ni moglo računati.

Ta položaj je primoral zavezniško vojsko do tega, da je podvzela vse potrebno za slučaj velike sovražne ofenzive.

Srbska armada bi bila v polnem pravu, da se ji po neprestanih dveletnih bojih na zelo težavni fronti njen odsek zoži. Vendar se to ni zgodilo, nasprotno, dobila je še širšo fronto, kakor tudi ostali zavezniški; to pa radi tega, da se je lahko ustvarila potrebna rezerva. Srbska armada je tudi opravljala številna obrambna dela in utrde, da se je zavaroval Solun in Grško ozemlje.

Kljub temu naša armada ni ostala neaktivna napram sovražniku in je tekom prvega polletja 1918 izvršila več uspešnih napadov na sovražne postojanke.

Ko se je v drugem polletju iste leta sklenila velika zavezniška

ofenziva na solunski fronti, je srbska vrhovna komanda takoj pristala na to, da se izvrši na srbski fronti. Tako srbska vrhovna komanda, kakor armada se je zavedala, da je nastopil odločilni trenutek svetovne vojne; akceptirala je v polnem prepričanju na zmago odločen napad na Bulgare in Nemce.

V manj kot dveh mesecih so se izvršile vse potrebne priprave, ki jih je kljub vsej opreznosti sovražnik raz svojih višinskih postojank lahko opazoval. Sredi septembra je napadla sovražnika vsa srbska armada in dve francoske divizije, med tem ko so se vršili na vsi ostali fronti istotako manjši napadali boji.

Srbsko-francoske čete so se vrgle v boj s takim elanom, da so po krvavih, 48 ur trajajočih bojih prebile fronto, ki jo je smatral sovražni generalni štab za nezavzetno. Takoj je povzela srbska armada energično zasledovanje.

V petih dneh se je pretolkla na fronti 25 kilometrov široki 60 kilometrov globoki, preokarčila Vardar in napravila nevzdržen položaj za sovražne čete, ki so zavzemale fronto na obeh vardarskih bregovih.

Ceprav je sovražnik vrzel v linijo deset regimentov na pomoč, ni mogel zaustaviti prodiranja naših čet, ki so ga zasledovale proti Skoplju, Kumanovu in Carevem selu. V štirinajstih dneh je bila poražena bulgarsko-nemška armada na široki fronti in prerezana na dva dela. To je bil sijajen uspeh, ki bi omogočil prodiranje v Bulgarsko samo in ki je privedel do kapitulacije Bulgarske.

Zavezničkim je padlo v roke 90.000 vjetnikov, več kot 800 topov in ogromna množina vojnega materiala. Spočetkoma je radi pomanj-

kanja hrane in pobiranja ranjencev, radi popolnega pomanjkanja transportnih sredstev in razdeljanja komunikacij lahko le prva srbska armada zasledovala sovražnika; ali skoro se ji je pridružila tudi druga arma-

da, spremljana od ene francoske konjeniške brigade in francoske težke artiljerije in skupaj se je pričel zmagoviti pohod za osvobodjenje domovine vseh Srbov, Hrvatov in Slo-

vencev.

Nov pokret glede vojnega posojila.

Vojno posojilo je za nas v Sloveniji pereča vprašanje. Dokazuje to najboljše številka: množina vojnega posojila avstrijskega v Sloveniji se ocenja s 400 milijoni. Veljasko je bilo razburjenje, ki je svojčas pri nas vladalo zaradi znanega poloma v Glavni posojilnici in tedaj so dolgovni znašali le okoli tri milijone. Dasj smo sedaj vajeni drugih števil, je vendar ureditev vprašanja z vojnimi posojili veljasko važnosti. Navzlic ogromni svoti vojnega posojila je pri nas v zadnjih mesecih to vprašanje prišlo skoro popolnoma do mira, le redkokdaj se kdo spomni na to veliko skrb našega naroda. Ali je to vdanost v božjo voljo, ali je to brezbrčnost, ali obupanost, o tem ne bomo razpravljali, povdarili pa bi, da je vprašanje važno za narod in za državo, kajti ne smemo si zamolčati dejstva, da bi bilo za dolga leta težko dobiti odjemalce za državna posojila nove države, če bi ljudje, ki so stari državi zaupali velike svote, prišli ob zaupanje in vero. Danes vidimo, da žal vobče vespovsod pada zaupanje v državne vrednosti. Kredit je plaha tija in se ni treba posebno truditi, da se ga izgubi. Na ureditvi vprašanja o vojnem posojilu so zainteresirani mnogi naši zavodi in to zavodi, katere lahko označimo kot hrbišče našega narodnega gospodarstva. Interesirani so tudi številni zasebniki, kateri niso mogli, ali niso znali o pravem času rešiti se tega starega prokletstva. Cinično in neleno je postavljati se na stališče, da je vsak slab Slovenec in slab Slovan, ali da je bedast in neumen človek, kdor je prišel do tega papirja. Vemo, da se zlasti zavodi in tudi mnogi zasebni ljudje niso mogli ubraniti te naložbe. In kako je z denarjem mladoletnih oseb postopalo to in ono sodišče, nam je tudi dovolj znano. Moramo si pa biti na jasnem, da tudi ti uradni nadvaruhi niso imeli vedno proste volje, kako naj postopalo, marveč so bili žrtve svojega poklica. Kdor bi hotel biti nekoliko maliciozen in hotel vrniti milo za drago, bi onim, ki danes nesrečne posestnike vojnega posojila zmerjajo z bedaki ali slabimi narodnjaki, lahko rekel, zakaj niste svoje modrosti na glas povedali vsaj leta 1916., da molčimo o letih 1915 in

1914. Ti modrijani bi bili v tedanjih razmerah sigurno imeli opravka zaradi takih svojih besed pri upravitelju Suhaga barijara.

Zdi se nam, da je pametno in umestno, da pride to vprašanje zopet v tok in da se prizadeti interesi zdra-mijo in premišljajo o korakih, katere naj store v svojo obrambo. Take organizacije so se že osnovala na Dunaju, na Češkem in če se ne motimo, tudi na Poljskem. Mirovna pogodba, ta trdi bič za Jugoslavijo, ima o vojnih posojilih tudi svoja določila in se postavlja na takozvano teritorialno stališče, to se pravi, da je vsaka novo nastalih držav odgovorna za ono množino vojnega posojila, ki se nahaja na njenem ozemlju. Republika Avstrija dobi vrhu tega še za nameček, da je odgovorna tudi za vojna posojila, ki so v inozemstvu. Mirovna pogodba pa ne nalaga naših držav nobene obveznosti glede prevzeta in plačila vojnih posojil. Če v Srbiji mero-dajni krogi niso posebno vneti za ta posojila, iz katerih skupjčka se je voj-dila uničevalna vojna v Srbiji, im te-ga ni štetj v zlo, temmanj, ker se niti pri nas, niti na Hrvatskem niso posebno potrudili, da jim predočimo, kako stre-sa to vprašanje naše gos-podarstvo v temeljih. Pri različnih plahih poskusih glede rešitve tega vprašanja se je edino računalo s tem, da bi se moglo nekaj storiti v obrambo za one množine vojnega posojila, ki so v rokah humanitarnih zavodov in pup-lov, zasebnike pa bi se prepuščilo svoj usodi. Na vse, one, pa naj bodo fizične osebe ali zavodi in obče, ki so na tem vprašanju prizadeti, stopa, bi rekli, iz samoobranbe dolžnost, da se pobriga-jo za svoje koristi po starem principu: vigilanti bus jura. Nedavno tega se je vršil sestanek v mestni posvetovalnici, da se posvetuje o predlogu g. dr. Ivana Černeta. Ta vzpodbuda je gotovo hval-je vredna, ker dosedanja apatija ni de-lela nam niti časti, niti ni donosala ko-risti. Predvarno in premišljeno delo more gotovo voditi do uspehov, če tu-di do nepopolnih. Spomin na zadovolji-vo rešitev finančnega poloma pri Glav-ni posojilnici, nam je klasična priča za

LISTEK.

Slovensko marionetno gledališče.

K bližnji otvoritvi.

Dne 5. maja t. l. se je v »Sloven-skem Narodu« na tem mestu dr. Ivan Lah obrnil na širšo javnost in s tem začel akcijo, ki je merila na to, da se ustvari naš mladini prvo sloven-sko marionetno gledališče. Objavil je takrat moj že leta 1912. zasnovani razglas, v kojem sem očrtal glavne namene in cilje takega gledališča. Akcija ni bila brezuspešna. Oglasilo se je kmalu nekaj oseb, katere so da-rovale različne svote v ta namen. Pred vsem pa je Ljubljanski gleda-lišni konzorcij s hvalevredno vne-mo podprl podjetje ter otvorivši mi večji kredit prevzel marionetno gledališče v svoj delokrog in me na-stavil kot vodjo tega bodočega gle-dališča. Tedaj se je delo pričelo. Gos-pod dr. Lah, navdušen inspirator tega podjetja, začel je nabirati toza-devno obširno češko in drugo slo-vansko literaturo ter se lotil pisati tudi izvrjna dela. Jaz pa sem izdelo-val in kostumiral lutke za prve igre našega bodočega repertoarja. Pri tem se hvaležno spominjam ljub-

ljanskih gospa, katere so v to svrhu nabrale veliko množino odrezkov svile, čipk in našivov za obleke lutk, kar je pomenilo razmeroma vel-lik gnotni prispevek k našemu pod-jetju. Nabiranje je prevzela z veliko požrtvovalnostjo velececenjena gos-podična Anica Gogola. Kljub vsem tehničnim težkostim, nastalim vsled sedanjih političnih razmer je sedaj gledališče vendar le v toliko konča-no, da se bode lahko v kratkem za-čelo s predstavami. V to svrhu je ljubljanska mestna občina po pri-zadevanju nekaterih članov gledališ-čnega konzorcija blagovoljno prepu-stila veliko dvorano v »Mestnem domu«. Marionetno gledališče torej stoji. K mojim lutkam in dekoraci-ijam slika zastor Ivan Vavpotič, pro-log je priredil dr. Ivan Lah in literar-no sodeluje dr. Ivo Sorli. To so ime-na, katera jamčijo dovolj za prist-nost in dobroto podjetja, koje naj služi višjim ciljem, nego onim, ki se mu pri nas obično nadevajo. Razven že imenovanih so obljubili še sodelo-vanje akademična slikarja Hinko Smrekar in Maksim Gaspari, ter pi-satelji oziroma pesniki Oton Župan-čič, Fran Milčinski, Igo Gruden, Vladimir Levstik i. dr.

Tu si ne morem kaj, da bi ne navedel besed, katere je leta 1906.

nemški pisatelj Josip Avgust Lux v januarski številki revije »Kind und Kunst« posveti obnovitvi marionet-nih iger na Bavarskem in sicer:

»Lutkarske igre so več nego otroške igre. Don Kišotov duh živi v njih še dandanes. Med tem ko stre-mi veliko gledališče po vedno večji realni resničnosti in si na ta način omejuje možnost predstavljati vse vprek, se lutkarska igra s svojimi nepopolnimi sredstvi vzdržuje vsa-kega tekmovalca za resničnost. Njena dovršenost obstoja ravno v njeni nepopolnosti. Lutke so le sploš-ne veličine, človeške prispodobe brez osebnih vrednot, so enostavno simboli. One uresničijo vse pravil-je umetnosti. Pesniških namenov ne morejo pokvarjati. Ni nevarnosti da pozabijo, da so samo blago, mrt-va tvarina, ki ni podvržena drugim zakonom nego onim narave in igre. Na srečo predstavi nimajo lastne za-vesti. Imajo pa dušo, koja je fizika-lčno pravilo in ki se zove težišče, nahajajoče se v notranjosti lutke. Vsak gib, vsak stresljaj te duše sproži ritmično igro členov, nihajoče kurve, ki jih opisujejo krog telesa. Tako konča vsaka razburjenost v harmoniji, vsaka linija je blagoglas-je, korak in gesta sta ples, vidna

godba. In ker se vse vrši na najeno-stavnejši način, je neka posebna ne-omadeževanost v teh kretnjah, ka-tero so v stanu imeti le popolnoma brezvestna telesa ali pa ona z ne-skrončeno zavestjo, torej le lutke ali božanstva. Na žicah viseča lutka je »antigravna«, kakor božanstvo brez zemeljske teže; skrivnostne moči jo gibljejo in usposablja jo učiniti reči, ki so umrjočim nemogoče. Čudeži, baika in tudi satira se dajo v marijo-netnem gledališču prepričevalno predstavljati, in bili so časi, ko so imele najboljše figure več uspeha nego najboljši igralci svojega časa. Sveti misteriji »Rabelais«, Gargatna in Pantagruel, baika o Faustu so spa-dale k najprirobljenjšemu reperto-arju in so našle navdušeno in hval-ležno občinstvo. Goethe, kateremu se je l. 1773. pri neki lutkarski igri na frankfurtskem sejmu vzbudilo najživejše zanimanje za Faustovo misel, govori še kot starih goreče o malem gledališču. Najprijaznejši spomi-ni njegove deške dobe so oni na marionetno gledališče, katero je ne-ki hišni prijatelj napravil in dal dru-žini za božični dar...

Skrivnostna čarodejna sila lut-ke z zabavo, katero provzroča v po-ljudnih marionetnih gledališčih otro-škim dušam, še daleko ni izčrpana.

Čaka zopetne oživitve. Mi vemo, da niso Maeterlinckove mistične igre, kojih nežnost in globoko simboliko tlači na odru zemeljska teža natura-lizma, zamogla dobiti nobenega spo-sobnejšega interpretata, kakor ravno lutke, za koje so bile tudi prvotno mišljene. Pa mogoče tudi Shakespe-areve drame, posebno pa oni ko-madi, kjer si stopajo nasproti slično tvorjene osebe v naglo se menjajočih prizorih, kakor v »Komediji zmot«, pridejo lahko v marionetnem gleda-lišču do nezastisljanih učinkov. Pa tudi narobe bi lahko lutkarski igri pri-rojeni priprostosti in impresionistič-ni — dekorativni slog utegnil blago-dejno vplivati na velike odre, katere tlači mora naturalizma. V tem slogu si predstavljam gledališče, kjer stoji v ozadju velike priproste in jasne barve, pred kojim se v bledih gob-lenskih tonih in v enostavno velikih kretnjah neplastično in skoraj neres-nično ter nadčloveško dvigajo delu-joče osebe, in kjer tvori celo prizo-rišče neko neskončno nežno sinfo-nično spremljanje govornega pes-niškega umotvora, na kojega bi se moralo skušati osredotočiti vso po-zornost gledalca. Naj se o tem misli kakorkoli, neko vrsto pesniških pro-izvodov, ki bi zahtevali tak oder, je mogoče predstavljati za sedaj le z

to. Delo ni lahko, ampak dela se ni ustrašiti, če gre za take svote, tudi drugod se ga ne ustrašijo in mi v tem pogledu spominjamo, da se je n. pr. v Friburgu v Švici ustanovilo tako podjetje, ki hoče saj deloma povrniti veličansko škodo onim švicarskim posestnikom avstrijskih vrednostnih papirjev, ki so težko prizadeji vsled propada kronskega novca. Na omenjenem sestanku se je izbral poseben akcijski odbor, ki je z delom že pričel. Kompetentna mesta naj mu pomagajo, da more čim bolj rešiti težko in važno nalogo.

Politične vesti.

— **Odgodištev parlamenta.** »Pravda« poroča, da se je na večerajšnji seji ministrskega sveta razpravljalo o odgoditvi parlamenta.

— **Izstop dveh poslancev iz demokratskega združenja.** (DDU.) »Život« z dne 10. t. m. piše: Vprašali smo predsednika Demokratskega združenja gospoda Iva Grisogona, koliko je resnice glede izstopa poslancev Ojmurkiča, dr. Čoroviča, dr. Nježića in Babjiča-Gajškega iz demokratske stranke in smo izvedeli nastopno: Ojmurkič je res izstopil, Babjič — Gajski je izstopil iz parlamentarnega kluba, a je ostal v stranki, kar pa se tiče poslancev dr. Nježića in dr. Čoroviča, je vest »Hrvata« popolnoma neosnovana, ker sta onadva še vedno med najdelavnejšimi in naimenurnejšimi delavci stranke.

— **Veleizdajniški proces v Beogradu.** V Beogradu se vrši te dni razprava proti rezervnemu kapitanu Dobrivoju Lazareviču, ki je obtožen zaradi zločinov veleizdaje. Lazarevič se je leta 1915, ko se je srbska vojska umikala preko Albanije, vdal Bolgarom v Prizrenu. Nato je stopil v bolgarsko službo in se dal izrabiti za protisrbsko propagando na ozemlju, ki so ga okupirali Bolgari. V obtožnici se ga dolži: 1.) da je za časa okupacije v dogovoru z bolgarskimi oblastmi deloval na to, da bi se odstranila naša narodna dinastija. V to svrhu je napisal knjižico: »Morilec naroda srbskega«, v kateri je pozival srbski narod, naj odstrani svojega vladarja; 2.) da se je v bolgarskih listih in v posebnih brošurah zavzemal za to, da se Makedonija združi z Bolgarsko, in da se tudi srbske zemlje potom personalne unije združijo z Bolgarsko pod dinastijo Koburžana in 3.) da je napisal letake in brošure, ki jih je v dogovoru z bolgarskimi oblastmi pošiljal na srbsko fronto z namenom, da bi v srbski vojski izpodkopal disciplino in jo zapeljal v pobuno. Kot nagrado za njegovo delovanje, da je dobival od bolgarskega vojnega ministra mesečno plačo v iznosu 500 levov. Obtoženi Lazarevič je priznal, da je bil sodelovnik bolgarskih listov »Mira«, »Dnevnika« in »Vojnih Izvestij«. Za to ni dobival nobene stalne plače, marveč samo honorar. Cilj njegovega pisanja tako v teh listih, kakor tudi v brošurah, je bil samo ta, da pripravljati teren za to, da bi se bolgarski in srbski narod sporazumela in na osnovi ene skupne federativne jugoslovanske republike s predstavnikom na čelu po vzorcu Severne Amerike. Brošura »Morilec naroda srbskega« je bila tiskana proti njegovi volji. Sicer pa on priznava, da je imel namen započeti borbo proti dinastiji, vendar pa ni mislil na to, da bi se dinastija odstranila potom revolucije, marveč samo potom evolucije. Kar se tiče Makedonije, se je on odkrito izjavil za to, naj se združijo z Bolgarsko tiste makedonske pokrajine, ki jih je leta 1912, Srbija v pogodbi, v kateri se je sklenila balkanska zveza, priznala Bolgariji. Kot svedok so bili zaslišani Dimitrije Protić in drugi. Vsi svedoki so v bistvu potrdili obtožbo. Izjavili so, da je bil obtoženec v zvezi z bolgarskim kulturnim društvom »Pomoravlje«.

lutrkanji. Ker ravno kar je najbolj pretresujoče, nadčloveško, globokomurno, se da najbolje razumeti, ako se to predstavlja v najmanjšem merilu in najbolj enostavno, torej v marionetnem gledališču.

Tako piše Lux. Tem besedam nimam ničesar dodati kakor željo, da bi se naše literarno in umetniško občinstvo intenzivneje in vztrajno zanimalo za novo ustanovljeni zavod, katerega obstoj na dostojni umetniški višini je odvisen od sodelovanja vseh v to sposobnih moči. Dvojen je naš cilj: plemenita vzgoja mladine ter tekmovanje literatov in umetnikov do vedno večje popolnosti.

Ze prihodnje desetletje bode pokazalo, v koliko je moje stremljenje upravičeno; in ko se bode naša tedaj dorasla deca prijazno spominjala užitka lutkarskih iger prvega slovenskega marionetnega gledališča, tedaj bode glavni del moje naloge izvršen, tedaj bode mogoče drugi stopili na moje mesto z novimi mislimi, a z istim ciljem; in potem se umaknem z zavestjo, da sem tudi jaz prispeval z malim kamnom k bodoči zgradbi naše lepše bodočnosti.

Milan Klemenčič.

in ustanovil »Srpski list«, ki je imel namen, da pobuni vojake na solunski fronti. Obravnava bo trajala več dni.

— **Dr. Hrasnica in naša vojska.** Beograd, 11. decembra. Ob priliki odgovora ministra Sv. Pribečevića na proklamacijo opozicije prinaša »Epoha« pod naslovom »Senzacionalno razkritje« sledečo vest: G. Pribečević trdi, da je protestiral g. dr. Hrasnica pri vojvodi Stepanoviču proti novačenju v Bosni in zahteval, da se rekrutiranje anulira. — List dostavlja: Ali je mogoče, da se dobij v naši državi človeka, ki si upa kaj takega zahtevati? Ali je mogoče, da se smatra takega človeka za zastopnika naroda? Zanimivo bi bilo, če bi se konstatiralo, kdo ga je v to pooblastil in čigave interese zastopa!

— **Jugosloveni za zvezo narodov.** »Morgenztg.« javlja iz Pariza, da je jugoslovanska delegacija v Parizu podala izjavo za vstop v zvezo narodov.

— **Bolgarska po podpisu mirovne pogodbe.** Bolgarska imajo sedaj 10 milijard vojnih dolgov. Poleg tega mora plačati vojno odškodnino v znesku 2½ milijarde frankov v zlatu, in sicer s francoskimi in angleškimi cekini, ki so bili kovani leta 1914. Ti cekini so velika redkost in Bolgarska bo jih morala drago kupovati. Bolgarska bo morala poravnati vso povzročeno škodo v Srbiji tudi tako, za katero sta odgovorni Nemčija in Avstrija. Zavezniškim obrtnikom mora priznati najrazličnejše privilegije brez pravice vzajemnosti, ne sme zvišati carine in je tudi ne sme pobirati v zlatu. Bolgarska vlada mora preskrbeljivati s premogom Srbijo in Grško, dasi vlada v deželi sami veliko pomanjkanje goriva. Stalna regularna vojska se mora odpraviti. Dovoljeno je Bolgarom imeti samo določeno število policijskih čet, ki bodo vzdrževale mir in red ter stražile meje. V Sofiji bo zasedala mednarodna komisija, ki bo kontrolni organ nad vlado in nad narodnim obrambom. Ta komisija bo imela pravico po svojih organih pobirati tudi davke. To pomenja toliko, da je zakonodajalna in administrativna uprava začasno suspendirana in da bo dejanski gospodar Bolgarije za dozdledni čas angleško-francosko-italijanska komisija. Obravnava proti vsem onim, ki so tokom vojne zagrešili kakršnakoli nasilstva v Srbiji ali kje drugje, se bo vršila v Sofiji in sicer v prisotnosti grških in jugoslovanskih delegatov. Iz teh podatkov je razvidno, da so mirovni pogoji za Bolgarsko nad vse težki. Vendar se zdi, da se Bolgarov zaradi tega ne loteva malodušnost, ker vedo, da bodo z vztrajnim delom pr kmalu izbrisali vse težke posledice dolgotrajne vojne. Vlada Stambulijskega namreč pripravlja zakon o delavni dolžnosti, ki ima nadomestiti odpravljeno splošno vojaško obveznost. Ta zakon bo veljal za vse moške in ženske od 19.—45. leta. Vsak moški in vsaka ženska v tej starosti bo moral prevzeti in izvršiti delo, ki mu ga odkaže država. Ako se ta zakonski načrt izvede, ni dvomiti, da bo Bolgarska že v nekaj letih zvalila večji del svojih vojnih bremen s svojih ram ter se gospodarsko ukrepila tako, da se bo z lahkoto osvobodila ekonomskega jarma zapadnih držav. In pri nas? Pri nas smo uvedli skoraj za vse stroke osemurni delavnik nihče neče več delati, vsakdo hoče samo udobno živeti brez vsakega dela, stavke so na dnevnem redu. Tako mislimo zagotoviti našo državno bodočnost! Bolgari pa uvajajo delavno dolžnost! Sedaj so slabi in brezmočni, toda lahko se zgodi, da se bomo še tresli pred njimi, ako ne bomo pravočasno prišli do prepričanja, da je i za nas v delu edini spas!

— **Ali naj pomagamo Dunaju?** Beogradska »Politika« priobčuje članek, v katerem polemizira proti ministru Kristanu, ki se je zavzel za to, da bi se pomagalo gladujočemu Dunaju z dobavo večje količine živil. V članku piše med drugim: »Ali mislite, da bo Srbe prevzel strah, ako se vrne na prestol Karol ali kakšen drugi Habsburžan? Ali nam more to škodovati? In ako nimamo od tega nobene škode, zakaj bi morali sami gladovati, pomagajoč Dunaju? Mala Srbija se ni bala niti Frana Josipa, ko je imel 50 milijonov podanikov in mn je zatvorila vse svoje žitnice in svoje klavnice, danes bi se naj velika Jugoslavija zbla Karla in nekaj milijonov njegovih izstradanih podanikov, katerim je najvišji ideal bela kava in potica. Danes, ko celo naši zavezniki in ves svet postopa z nami, ne ozirajoč se na ničesar drugo, kakor na svoje osebne račune, naj mi uravnomo svoje odnose z Dunajem, z našim predčerašnjim sovražnikom, na podlagi dunajskih računov? Po tolikih trbutih, ki jih je dajala Dunaju, dokler mu je robotala, po tolikih žrtvah, ki jih je doprinesla v času vojne, in ki jih mora plačati na ime svoje osvoboditve, zakaj bi Jugoslavija še nadalje morala plačevati Dunaju tribut samo za to, da bi ne spravil zopet na prestol Habsburgovcev?

Naj se brigajo za Dunaj oni, katerim je Dunaj potreben, naj ga rešujejo na svoje stroške, nam pa naj pustijo naše žito, naše meso in mast, ker tudi pri nas ni v izobilici tega blaga.

— **Pogajanja med Avstrijo in Čehoslovaško.** »Prager Tagblatt« javlja: Ministrski predsednik Tusar je izjavil sotrudiški našega lista, da se avstrijski državni kancelar dr. Renner in čehoslovaški minister za zunanje posle dr. Beneš sestanejo v Pragi. Po zadržanju drugih merodajnih osebnosti se bosta posvetovala razen o gospodarskih tudi o političnih vprašanjih.

— **Poljaki za Habsburžane?** »Narodni Listy« poročajo: »S Tešina in Bilsku prihajajo vesti, da so se

Dunaj za zvezo s Prago in Belgradom iz strahu pred Madžari.

Dunajski listi, ki stremijo za tem, da se ohrani v bodoče sedanja republikanska oblika nemško-avstrijske države, uvidevajo čedalje bolj, kako nevarnost preti sedanjemu republikanskemu sistemu od strani monarhističnega gibanja, ki se za Madžarsko uveljavlja tudi že v Nemški Avstriji. Razni elementi, plačani z denarjem monarhističnih propagatorjev v Švici, izrabljajo namreč kritičen prehranjevalni položaj Avstrije in skušajo omajati sedanjo dunajsko vlado. To nevarnost je v očigled položaju na Madžarskem tem večja, ker Horthy tajno mobilizira in koncentrira močne čete na mejah proti Čehoslovaški, sočasno pa tudi na meji proti Avstriji, kjer stoji armada 15.000 mož, pripravljena, da vsak hip lahko nastopi. In kakor poroča dunajski »Der Abend«, čakajo te čete povelja, da zasedejo Dunaj, čim bi se tam pojavilo kako boljševiško gibanje. List pa pristavlja, da ni potrebno omenjati, da je boljševizem Madžarom le preteveza, vzrok pa da leži vse drugod: podpreti v danem slučaju monarhistični pokret v Nemški Avstriji. Vsled tega nujno svari mlado republiko, naj si zagotovi obrambno zvezo s Čehoslovaško. Avstrija sama bi bila namreč v slučaju madžarskega napada vojaški prešibka, klubovati z vsehkom madžarski vojski. K tej zvezi bi bila tudi Čehoslovaška pripravljena, pravi nadalje list, kar priča Benešov govor v Parizu. Njegova izjava so imela sicer samo gospodarsko zvezo v mislih, ne more se pa oporekati, da bi taka zveza ne imela tudi političnega ozadja. — Nekaj dni kasneje prinaša isti list članek, v katerem se zopet toplo zavzema za zvezo s Čeho — Slovaško. Sedaj pa je pritegnil v svojo kalkulacijo tudi — Jugoslavijo. V članku, ki ga je priobčil list dne 6. decembra pod naslovom »Ne Pariz, ampak Praga in Belgrad«, izjava

pretekli teden v Krakovu vršili nemiri med tamkajšnjo posadko in sicer zaradi tega, ker so bile vojakom znižane plače. Vojaki so trgli poljske znake s čepic, jih metali na tla ter jih teptali s kljci: »Živela Avstrija!« 8000 vojakov je uteklo na Ogrsko, v Bilsko in Živce. V Bilsku so baje pričeli 2000 pobeglih vojakov. Tudi v Bilsku je opaziti med vojniki sumljivo gibanje iz istih vzrokov. Vojaki pravijo, da je bilo boljše življenje pod avstrijskim vladarjem kakor sedaj, in vzklikajo po ulicah: »Naj živi cesar!« Poljskim časopisom je zabranjeno pisati o teh dogodkih.

namreč približno to — le: »Meščanstvo (das Bürgertum) se je že čutilo na konju, pričakovalo kravalov vsled splošnega pomanjkanja živil in — belih madžarskih gard. Toda kravalov ni bilo in Horthyjeve čete same plenijo po Madžarskem, ker nimajo ničesar jesti. Pač pa se je zgodilo, da je delavstvo okraja Brighenau zopet dokumentiralo svojo republikansko voljo. V Pariz je odpoval poseben odposlanec, ki naj obrazloži mirovni konferenci desperatno stanje republike. Toda od mirovne konference republika nima pričakovati trajnega ublaženja prehranjevalne krize. Vse, kar bi dala mirovna konferenca, je primeren kredit, ki naj zagotovi ublaženje razmer mogoče za par mesecev, zatem pa prične beda znova. Če bi bilo vrhovnemu zavezniškemu svetu na tem ležeče, da ostane Nemška Avstrija v sedanji republikanski obliki sposobna za življenje, moral bi ji zagotoviti premoga in sirovin, da bi se poživila avstrijska industrija. Ker pa ima vrhovni svet skrbeti predvsem za vzpostavitev opustošene Francije, tega ne moremo od nje zahtevati. Zato tudi ne smemo računati na Pariz, ampak je treba poiskati zvezo drugod. V poštev pridejo v prvi vrsti agrarne države. Razmere se sicer tudi potem ne bodo čez noč izboljšale, toda imeli bomo vsaj upanje, da se izboljšajo v dolednem času. Ker je sedaj v dnevih, ko je ententa radi vedenja Nemčije precej ozlovoljena in grozi z oboroženo silo, izključena priključitev k Nemčiji, nam ostane samo še Čeho — Slovaška in Jugoslavija. V Pragi in Belgradu je zastaviti delo, ne pa v Parizu. S svojimi industrijskimi izdelki in poljskimi pridelki morajo bi se te tri države dobro med seboj izpolnjevati. Že to dejstvo samo na sebi bi imelo za posledico znatno izboljšanje valute vseh treh držav.

Bivši general za avstrijsko Koroško.

V Beljaku ali nekje tam v okolici živi bivši avstrijski general Scotti. V kakem ozračju je mož vzrastel, v kakih krogih se je gibal vse svoje življenje in s kakimi političnimi problemi se je kvkvarjal, to je menda vsakomur jasno. Jasno mora biti torej tudi vsakomur, kako je njegovo poznanje jugoslovanskih razmer in še posebno koroških, o katerih si sedaj prilasča neovržno sodbo. To kapaciteto v poznavanju naših jezikovnih razmer — Scotti je rodem Italijan, ne razume italijansčine, niti je ni do sedaj maral razumeti, kaj šele kako jugoslovensko narečje, kljub temu da je kot vojak garniziral mnogo let v Gorici — to kapaciteto torej je vprašal dopisnik tržaške »L' Era Nuova« za njegovo mnenje o upravičenosti sedanjih mej na Koroškem. »Če bi bil katerikoli član mirovne konference prišel na Koroško in nepristranski presojal želje narodov o rešitvi mejnega problema, bi se bil nedvomno prepričal, da se ne bi nikoli moglo najti bolj nepravilne meje med Jugoslavijo in Nemško Avstrijo nego so današnje.« Tako Scotti. Verjamemo. Če bi se bile vpoštevale želje takih ljudi kot je bivši avstrijski general Scotti, bi se bila morala meja potegniti vse bolj nizko proti Zagrebu. — Toda kaj pravi dalje? General postane teatralčen, z roko pokaže skozi okno na Karavanke: »Tudi z etnografskega stališča je zelo dobro znano, da »Windisch«, dasiravno nedoločno spominja na nemščino in slovenščino, nima popolnoma nič skupnega s klasičnimi slavjanskimi narečji.« Ko-

liko slovenskih šol je dala bivša Avstrija avtohtonomu slovenskemu koroškemu kmetu? Koliko nemščine se je naučil v avstrijskih penemčevalnicah? Toliko, da se danes v občevanju z generalom Scotti ne more niti sporazumeti z njim. Vse Koroško prebivalstvo je odločno zato, da pripade samo oni državi, ki ji bo pripadla Celovec. Ni dvoma, da to ne more biti po nazorih g. generala druga kot Nemška Avstrija. In v nadaljnjem pogovoru je tudi prepričan, da se bo v tem smislu izrekel tudi plebiscit — seveda, ako konferenca »zavre silno propagando, ki jo vršijo te dni iz Ljubljane siljano plačani češki, slovenski in — nemški duhovniki, ki se nahajajo že izza predvojne dobe na Koroškem.« Po Scottiju bi morala konferenca okupirati sporno ozemlje po Angležih. Zakaj ne po Italijanih? Po Italijanih, s katerih provizorično upravo bi bili sicer po mnenju g. generala fali mogoče dopisniki! Korošci zelo zadovoljni, samo zato ne, »ker bi Jugosloveni z ozirom na njihove sedanje odnose do Italije našli način, da bi kričali o — korupciji! Francozov pa Scotti zato ne mara, ker baje Korošci zelo dobro vedo, kak strah imajo Francozi glede morebitne nove ekspanzivnosti nemštva v Evropi. Svoja izvajanja zaključuje general s konstatacijo, da je Francija izdala na konferenci Nemško Avstrijo Slavjanom, ki se jim je posrečilo organizirati perfektno informacijsko službo, ki jim je dovoljevala takoj izvedeti za vse sklepe konference, še predno so bili oficijalno znani.

K POSETU NAŠEGA REGENTA V PARIZU.

LDU. Beograd, 10. decembra. »Epoha« poroča iz Pariza, da je imel regent prestolonaslednik Aleksander več razgovorov s Clemenceantem, maršalom Fochom in Millerandom. Pri vseh razgovorih se je razpravljalo o gospodarskem položaju v naši državi ter je regent Aleksander posebno opozarjal na dogodke na Jadranskem morju. — V četrtek bo svezan lov, ki se ga udeležijo tudi maršal Foch.

LDU. Beograd, 10. decembra. »Epoha« prinaša poročilo o razgovoru regenta prestolonaslednika Aleksandra z zastopnikom »Petit Journala« ter pravi, da se je informirala na merodajnem mestu, kjer se je izjavilo, da odstavek

o odhodu naših čet iz Bačke in Baranje ne more odgovarjati istini, pač pa da je verjetno, da je bil ta odstavek napačno zabeležen, ker se more odpočkanje naših čet nanašati na gotov del Baranje pri Pečulu in Bačke pri baji.

ATANASIJE ŠOLA SE NE VRNE VEČ V BOSANSKO VLADO.

Sarajevo, 11. decembra. Včerašnjaja »Srpska Rijec« doznava, da se dosedanj predsednik bosanske pokrajinske vlade Atanasije Šola ne vrne več na svoje mesto, ampak da dobi daljši dopust. Kot kandidata za mesto predsednika bosanske vlade se navajata dr. Ljubomir Peleš in Nikola Stojanović.

POSOLSTVO MESTA SARAJEVO.

Sarajevo, 11. decembra. Na večerajšnji seji mestnega občinskega sveta je

bilo sklenjeno, najeti v inozemstvu posojilo v znesku enega milijona frankov.

TITTONI SVARI. LDU. Split, 10. decembra. (DDU.) V govoru, ki ga je imel Tittoni, ko je nastopil predstavniško mesto v senatu, je med drugim dejal: Delo mirovne konference je negotovo in čisto nesoglasno z ideali, za katere so šli narodi v vojno, in z njihovimi aspiracijami, radi katerih so trpeli ogromne žrtve. Zato je povzročilo nezadovoljstvo in nemir. To negotovo stanje je rodilo pri nas reakcijo, katere bi se ne smela nadaljevati, ker bi sicer škodila v inozemstvu našemu ugledu, a v državi slabila moči.

ROMUNIJA PODPISALA MIR. LDU. Pariz, 10. decembra. (Dun. KU. — Brezlično.) Načelnik romunske mirovne delegacije Coanda je danes popoldne podpisal vse mednarodne akte, tičeče se pristopa Romunije k saintgermanski mirovni pogodbi in k njenim dodatnim dogovorom, dalje mirovno pogodbo z Bolgarijo in dogovor o varstvu manjšin v Romuniji z že znanimi izpremembami.

AMERIKA POVEČA SVOJO VOJNO MORNARICO.

L. D. U. Washington, dne 11. decembra. (Dun. KU. — Brezlično.) Pri obravnavanju mornariškega programa je admiraljski svet vojne mornarice Zedinjenih držav stavil državnemu tainiku za mornarico Danielu predlog, naj se dela na to, da bo vojna mornarica Zedinjenih držav leta 1925, po svoji moči enakovredna najmočnejši mornarici sveta, ako se s pomočjo mednarodnih dogovorov, oziroma nameravane zveze narodov ne izvede splošna razorožitev. Admiraljski svet utemeljuje svoj predlog s tem, da hočejo Zedinjene države povečati in izpolniti svojo trgovsko mornarico do one skrajne meje, ki jo zahtevajo narodni interesi in ki jo omogočajo narodni gospodarski viri: vsled tega mora tudi ameriška vojna mornarica postati dovolj močna, da bo mogla ščititi pomorsko trgovino ter varovati obale in prekomorsko posest Zedinjenih držav.

ŠVICARSKI ZVEZNI PREDSEDNIK. LDU. Bern, 11. decembra. (DKU. — Brezlično.) Za zveznega predsednika je bil izvoljen zvezni svetnik Schulthess.

TRI VAŽNA VPRAŠANJA. London, 11. decembra. (DKU. — Brezlično.) O Clemenceaujevem stanku v Lloyd Georgem, piše »Westminster Gazette«, da bosta predvsem razpravljala o treh stvareh: 1. O zakasnitvi ratifikacije po Ameriki in o možnosti, da se sprejmejo važni pridržki, vsled katerih bo treba na novo proučiti angleško-francosko pogodbo; 2. o jadranski pustolovščini D'Annunzijeve, ki ne sme večno trajati; 3. o težkočah ratifikacije po Nemčiji.

STRAŽNE LADJE NA DONAVI. LDU. Pariz, 11. decembra. (DKU. — Brezlično.) Vrhovni svet je odločil, da dobijo Poljska, Jugoslavija, Portugalska, Grška in Romunija gotovo število topovskih in stražnih ladij od svoječasne avstro-ogrske vojne mornarice. Te ladje bodo razorožili in Italija dobi topove, gorl imenovane države pa smejo na Angleškem naročiti nove ladijske topove.

13 naše kraljevine.

— **Rešitev našega valutnega vprašanja.** Beograd, 11. decembra. »Beogradska« piše: Mislija našega regenta v Parizu se je popolnoma posrečila. Naša kraljevina dobi vojno odškodnino in sicer v isti obliki, kakor Čehoslovaška in Poljska. Natančna vojna odškodnina za bivšo kraljevino Srbijo še ni določena, vendar pa se dela na to, da se dobi čimprej predum. Naša delegacija je zahtevala predum v višini 2 milijard frankov, antanta pa s tem ni zadovoljna in ponuja manj. Vsekakor pa je pričakovati, da bo denarna pomoč, ki jo bomo dobili iz inozemstva, blagotvorno vplivala na ureditev naše valute. Verjetno je, da se v tem pogledu pride v najkrajšem času do pozitivnih rezultatov. — »Epoha« piše, da so zavezniki že pristali na naše zahteve po vojni odškodnini in da nam bo posodila antanta za 3 milijarde frankov bonov, katere bo potem naša država lahko eskomptirala.

— **Regentov povratek.** Beograd, 11. decembra. »Epoha« poroča, da bo regent Aleksander ostal še par dni v Parizu, na potu v domovino pa se bo ustavil za par dni na francoski revijeri, najbrže v Nizzi.

— **Otvoritev brzovoznega prometa.** Beograd, 11. decembra. Z novim letom se otvori po naših progah mednarodni promet. Uvedel se je poleg projektiranega brzovozaka Beograd — Zagreb in Zagreb — Beograd še nov brzovozak, ki bo prevažal poleg potnikov tudi mednarodno pošto, vlakno bo

priljubljen tudi tovorni voz za prevajanje brzovozne prtljage.

— **Skupščina javnih nameščencev v Zagrebu.** Zagreb, 11. decembra. Včeraj popoldne se je vršila v mestni posvetovalnici skupščina javnih nameščencev, na kateri je poročal predsednik o uspehih deputacije pri ministrih v Beogradu, kjer se je z vso vsemno obravnavalo vprašanje zboljšanja materialnega položaja javnih nameščencev. Obrazložili so se vzroki, zakaj ministrstva niso mogla rešiti povolno tega vprašanja v tako kratkem roku. Naglašalo se je, da je temu v prvi vrsti krivo valutno vprašanje, vladna kriza itd. V Beogradu je dobilo odposlanstvo v ministrstvu zahteva, da se bo to vprašanje definitivno rešilo do konca februarja ali začetka marca, ko bo urejeno tudi že naše valutno vprašanje, do tedaj pa se bo pomagalo uradništvu s provizoričnim povzemanjem. Referat je bil sprejet soglasno z odobranjem, odgovor ministrstva tudi soglasno, vendar s pridržkom, da se proglasi odbor, ki ima rešitev tega vprašanja v roki, v permanenti, tako dolgo, da ne izide ministrska naredba v »Službenih novicah«. Končno se je naglašalo, da je izposlovalo odposlanstvo v Beogradu za novo osnovano uradniško konzume kredit v izmeri 5 milijonov kron. (Ta kredit velja tudi za konzume v Sloveniji in Dalmaciji, kateri dobe na ne odpačajoče svote na podlagi števila včlanjenih uradnikov).

— **Stavka mesarskih pomočnikov v Zagrebu.** Zagreb, 11. decembra. Včeraj popoldne je izbruhnila tu stavka mesarskih pomočnikov, ki zahtevajo povišanje plač in drugih ugodnosti. Delodajalci so večino teh zahtev sprejeli in so pripravili povišati plače, ne priznavajo pa organizacije, oziroma ne priznavajo tej organizaciji, da bi le ona imela pravico razsojati o namestitvi in odpuštilju pomočnikov. Vseled tega je izbruhnila stavka. Delodajalci sedaj sami nadaljujejo z delom.

— **Nov list v Zagrebu.** Zagreb, 11. decembra. Danes je izšla prva številka novega radikalnega tednika »Srpski Narod«, katerega urejuje Ilić.

— **Zahteve hrvatskih novinarjev.** Zagreb, 11. decembra. Danes popoldne se je vršila izredna glavna skupščina »Hrvatskega novinarskega društva«, ki se nahaja v likvidaciji. Razpravljalo se je o osnutku novega kolektivnega dogovora. Minimalne plače so se fiksirale po raznih kategorijah in sicer: zahteva se za glavne urednike 2500 K, urednike 2000 K in pomožne urednike 1000 K mesečne plače. Nadalje se zahteva ustanovitev draginske komisije, ki naj vsake 3 mesece revizira eventualno potrebne draginske doklade. Določa se za vsak list minimalno število urednikov po velikosti, obsegu itd. ti uredniki pa imajo dolžnost izpolniti list z dobrim materialom. Delovni čas se uredi po potrebi in ni vezan na termin 6 in pol ur. Sedaj se morajo do konca tega leta izvršiti dogovori z lastniki tiskarn ker izgubi stari kolektivni dogovor s 1. januarjem 1920 svojo veljavo.

Dneje vesti.

Ljubljana, dne 12. decembra.

— **Kranjska hranilnica.** V zadnji ravnanstveni seji so se dovolile te-le podpore: Vincencijevi konferenci Marjinega oznanenja v Ljubljani 300 K; Vincencijevi konferenci pri sv. Jakobu v Ljubljani 300 K; Stolnj konferenci Vincencijeve družbe v Ljubljani 300 K; Družbi sv. Vincencija Pavlanskega za prostovoljno oskrbovanje ubožcev in mladinsko varstvo v Ljubljani 1000 K; Elizabetni konferenci pri sv. Jakobu v Ljubljani 200 K; Elizabetni konferenci Marjinega oznanenja v Ljubljani 300 K; Elizabetni konferenci župnije sv. Peter v Ljubljani 300 K; Vincencijevi konferenci Karmelske Matere Božje za Selo Moste 200 K; Vincencijevi družbi v Kamniku 200 K; Konferenci sv. Antona na Viču 200 K; Društvu gospe krščanske ljubezni v Ljubljani 1500 K; Škofjskemu društvu za varstvo otrok v Ljubljani 5000 K; Društvu za otroško varstvo in mladinski skrb 500 K; Evangeliškemu gospejstvu društvu 300 K; Hiralnici sv. Jožefa v Ljubljani 300 K; Ljudski kuhinji v Ljubljani 1000 K; Zvezi Skofstov v Ljubljani 100 K; Strojarskemu in podpornemu društvu trgovskih in podjetniških uslužbencev 100 K; Bolnici usmiljenih bratov v Kandiji 2000 kron; Podpornemu društvu čevljarskih pomočnikov v Trzinu 200 K; Vzgojevalnemu in izobraževalnemu društvu »Domovina« za dijaško kuhinjo 1000 K; Uršulinskemu samostanu v Škofji Loki 200 kron; Uršulinskemu samostanu v Ljubljani 3000 K; Družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani 1000 K; Ravnatelstvu muzeja »Rudolfinum« 2000 K; Glasbeni Matici v Ljubljani 6000 K; Difecezanškemu Cecilijinu društvu 300 K; Slov. plan. društvu 1000 K; Katoliškemu društvu rokodelskih pomočnikov 300 K; skupaj 29 100 kron.

— **Kje je zaplenjeno usnje?** Ljubljanski dopisni urad poroča iz uradnega vira: Neznosna draginja usnja in usnjenih izdelkov na eni strani, pomanjkanje in obupen klic vseh revnejših slojev, zlasti delavcev in stalnih nameščencev po obutvi, ko se zima bliža, je deželno vladno za Slovenijo prisililo, da je sporazumno s Centralno vlado izdala naredbu z dne 7. novembra, s katero se denejo surove kože, usnje in usnjeni izdelki v Sloveniji pod zaporo. Obenem se je tudi prišlo na sled mnogim verižnikom, ki se jim je zaplenilo usnje in jih deloma tudi zaprilo. Vse zaplenjeno usnje in čevlji je še nedotaknjeno in se ni še nikomur ničesar dalo. Glede pod zaporo dala nega usnja in čevljev se je pa obenem ukrenilo, da smejo usnarji in trgovci od teh zaprtih zalog prodajati konzumentom, trgovcem z usnjem in čevljarjem nemoteno naprej le s pridržkom, da morajo o osebah, množini in ceni voditi natančne zapise. S tem se ni prav nič uknil promet z usnjem in čevlji. Za promet s kožami, usnjem in čevlji po železnici in pošti so se dajala uradna potrdila. Tudi za izvoz izven Slovenije so se dala taka potrdila, toda le v slučajih, ko je šlo za manj vredno usnje, ki se v Sloveniji ne potrebuje, kakor svinjsko usnje in odpadki in le deloma za boljše usnje, kadar je šlo za kompenzacijo s surovimi kožami. Surovili kož Slovenija nima toliko, da bi moglo usnarne obratovati, zato smo navezani na uvoz iz južnih delov našega kraljevstva in če smo hoteli dobiti kože, se je moralo v delno kompenzacijo dati nekoliko usnja po večini svinjske in konjske ustrojene kože. Ker niso došli še natančni seznanji, koliko kož, usnja in usnjenih izdelkov je pod zaporo, se do danes še ni moglo pričeti z razdelitvijo usnja in usnjenih izdelkov. Ustanovil se je pa že državni urad »Obuvalnica«, ki bo posloval na Turjaškem trgu št. 3 in ima v evidenci vse zaloge usnja ter to, kakor tudi čevlje, razdeljeval pričenši najprej najpotrebnejšim. Z naredbu z dne 9. t. m. priobčeno v »Uradnem listu«, so se obenem določile primerne cene za kože in usnje in na podlagi tega bo možno preskrbovati konzumente s ceno občutljivo. Nadalje vesti o »Obuvalnici« in o načinu razdelitve, katero bo nadzorovala komisija, sestojela iz vseh vpoštev prihajajočih faktorjev, torej tudi konzumentov, se bodo objavila v časopisih.

— **Imenovanja.** »Službene Novice« objavljajo: Začasnega pomočnika komisarija železniške postaje na Jesenicah v činu policijskega pristava II. razreda je imenovan Milan Kolar, absolviran pravnik in rezervni poročnik dobrovoljec, na Vrhniki pa Alojzij Komec, absolviran pravnik in rezervni poročnik.

— **V pokrajinskem uradu za zaščito deince so imenovani za uradnike:** Fran Lavčičar, v VIII. čin. razredu, Cirila Pleškova, v IX. čin. razredu, Božidar Betričan, v IX. čin. razredu, Rudolf Pleskovič, v IX. čin. razredu, Alojzija Stebič, v VIII. čin. razredu, Josip Beguš, v XI. čin. razredu in Gabrijela Balantova, v XI. čin. razredu.

— **Poziv na učiteljski shod.** V soboto dne 13. t. m. ob 17. (5. uri popoldne) se bo vršil v telovadnici I. mestne deške ljudske šole na Lednji shod ljudskošolskega in meščanskošolskega učiteljskega zbora, o kateri se bo razpravljalo, je toliko važna, da pričakujemo polne udeležbe ne le vsega ljubljanskega, temveč tudi učiteljskega iz bližnje okolice ljubljanske. Kdor se shoda ne bo udeležil, bo pokazal, da mu ni mar lepša in boljše bodočnost učiteljskega stanu. — Shod sklicujeta obe učiteljski organizaciji.

— **Shod poštne uradništva.** Zveza poštne organizacije sklicuje vse svoje člane na shod, kateri se vrši v petek dne 12. t. m. ob pol 20. uri v pismonoški dvorani na glavni pošti. Na shodu poroča zvezni predsednik o uspehih naše delegacije v Beogradu glede zboljšanja gnotnega stanja državnega uslužbenstva.

— **K notici: »Več pozornosti je treba.«** »Slov. Narod« z dne 12. decembra t. l. izjavlja zastopstvo čehoslovaške republike v Ljubljani sledeče: Prva dva transporta čeho - slovaških legionarjev iz Sibirijske, ki sta prispela pred 14 dnevi v Trst, se nista vozila preko Ljubljane, oziroma Slovenije v domovino, ampak preko Trbiža. Prvotno bi se morala sicer voziti preko Ljubljane; ker pa so bili koncem meseca novembra vsi transporti iz inozemstva radi kolkovanja bankovcev ustavljeni, moral je tukajšnji zastopnik čeho - slovaške republike intervenirati pri predsedništvu deželne vlade, ki mu je tudi dovolilo prevoz. Vendar pa je obvestilo o dovoljenem prevozu preko Sloveniju nepozno dospelo v Trst, ker je bila telefonska zveza ravno istega dne prekinjena in je vsled tega čeho - slovaška transportna komisija v Trstu napotila oba transporta čehoslovaških legionarjev preko Trbiža v domovino. Je torej povsem jasno, da dosega ni šel še noben transport legionarjev preko Ljubljane, za tudi ni bilo mogoče pozdraviti in o nekaki nepaznosti ne more biti govora. — L. Vondráček, zastopnik čeho - slovaške republike v Ljubljani.

— **Kuligoveška stavka končana.** Tudi v kuligoveškem sporu se je dosegel po kratkem in nepristranskem posredovanju g. dr. Windischerja sporazum glasom katerega so se plače delojemalcev za 20 do 50 odst. zvišale.

— **Nov slovenski dnevnik.** Mariborska tiskarna prične z novim letom izdajati dnevnik »Dravos«. »Mariborski Delavec« preneha izhajati.

— **Avstro - ogrski vjetniki.** Glasom sporočila, došla Komandi dravske divizijske oblasti, je ministrstvo vojne in mornarice odredilo, da se takoj repatriirajo vsi avstro - ogrski vjetniki, časniki, podčasniki in moštvo, ki se nahajajo na ozemlju kraljevstva Srbov, Hrvatov in Slovenov.

— **Za begunce.** Sprejme se begunska družina brez otrok, ki bi bila voljna sprejeti mesto solskega sluga. Stanovanje prosto. Reflektanti naj se zgledajo pri Posredovalnem uradu za begunce v Ljubljani.

— **Iz rudarske službe.** Gospod inženir Vinko Stigar, rudarski glavar za Slovenijo, v V. čin. razredu, je dobil temu činovnemu razredu odgovarjajoč naslov dvornega svetnika.

— **Poštna zveza Podolci - Kozje - Podčetrtek - Sv. Peter pod Sv. Gorami - Kozje - Pištaj.** Je zopet uspostavljen.

— **Izprememba uradnega imena poštne urada Radinci.** Uradno ime poštne urada Radinci se spremeni v ime Slatina - Radenci.

— **Poštna nabiralnica Fokovci v Prekmurju** je sprejeta v jugoslovansko upravo in se je pridružila okolišču poštne urada v Murski Soboti.

— **V Sloveniji gradcu se je otvorila javna telefonska govornica.**

— **Z Odeso in njeno okolico** je zopet dovoljen brzolajni zasebni promet.

— **Poziv na česko narodno požrtvovalnost.** Na severnem Češkem je precej občutno pomanjkanje. Solski otroci izostajajo od pouka, ker nimajo obuvale in tople obleke. Zato kliče »Narodna Jednota« severočesko javnost na pomoč ter zahteva samo za prvo pomoč tem revnim otrokom podpore najmanj enega milijona kron.

— **»Deutschböhmen«, »Deutschmähren«** itd. Poštno ravnateljstvo v Pragi je odredilo, da se pošiljate z označbami »Deutschböhmen«, »Deutschmähren«, »Studentenland«, »Studentengau« in »Böhmerwaldgau« v bodoče ne smejo več odpremljati. Nemški nacionalci so namreč zadnji čas demonstrirali proti enotnosti čehoslovaške države z raznimi nalepkami in označbami.

— **Novice iz Celja.** V slovenske roke je prešla Rauscherjeva lekarna v Celju. Kupil jo je lekarnar Arko iz Velike Gorice pri Zagrebu. Slovenski konzorcij je kupil hotel »de l'Europe«, bivši »Stadt Wiens«. Parnemu mlinu Majdičevemu je svoječasno oblast zaplenila 12 vagonov moka. Okrajno glavarstvo je to zaplenilo potrdilo brez odkodnine in kaznovalo lastnika paromlina z globo 20.000 K. Deželna vlada za Slovenijo je v polnem obsegu potrdila razsodbo prve inštanca, s čemer je ta zadeva končno rešena. Gosp. Peter Majdič je izstopil iz krajevne organizacije JDS v Celju.

— **Elektrarna na Fali.** Elektrarna na Fali prične z obratom prihodnji mesec. S Fale dobe električno luč v Mariboru vsa ona podjetja in zasebne hiše, ki so že opremljene za električni tok. V mesecu marcu dobi s Fale razsvetljavo tudi mariborsko mesto.

— **Narodna čitalnica v Spodnji Šiški** naproša velečlene člane, da bi vrnili v nedeljo, dne 14. t. m. od 9.—12. ure popoldne vse izposojene knjige, ker bo prišla tekoma 14 dni zonet neslovati. — Narodna čitalnica v Sp. Šiški.

— **Vlom.** V hranilnici v Smartnem pri Litiji je bilo dne 5. t. m. ponoči vlomljeno. Neznanci so z debelim tramom izbrali in vpregnili mrežo (gatre), prebrskali vse omare ter razmetali vse po tleh. Navrtali so blaginjo, a so morali biti preodeni, ker jo niso odprli. Odneli niso ničesar. Pustili pa so v sobi volaško bluzo, čepico, robec in dleto. Noč je bila popolnoma svetla in okno, skozi katero so vdrl, skoro tik ceste. Morda so pa ti vlomilci kaj v stiku z ljubljanskimi.

— **Umrli** je 7. t. m. v St. Jurju ob juž. žel. obdobjuštovani bivši veletrgovec g. Franc Kartin. Pokolniku je izkazalo 9. t. m. kljub slabim prometnim in poročevalnim razmeram veliko občinstva zadnjo čast. Naj v miru počiva!

Kultura.

— **»Hlaoci«.** Drama v petih dejanjih. Spisal Ivan Cankar. — Zoper to učiteljsko dramo se je pred leti, ko je izšla v knjigi, pojavil hud odpor pri tedaj vladajočih krogih, ki niso vedeli in niso hoteli ločiti političnega od umetniškega momenta. Dandanes stvar ni več tako pereča, zakaj dokopali smo se vendar do spoznanja, da je vsak stan upravičen braniti svoje interese zoner druge stanove, ki ga hočejo pritisniti k tlom. Zategadelj je tudi dandanes mogoče Cankarjevo dramo presojati zgolj z umetniškega stališča in se zlasti baviti z vprašanjem, ali je pisatelj postavil na oder dela, ki je

prekpo po ideji in po njenih zastopnikih. To vprašanje je vsekakor potrđiti. Oba nasprotna elementa v igri, župnik in učitelj Jerman, sta označena z ostrimi potezami in obadva zastopata svoje naziranje s potrebo energije; umevno pa je, da mora naposled kloniti tisti, ki je po zunanjih razmerah slabši, torej Jerman. Ta stoji tem višje, ker so njegovi tovariši omahljivi strahopetci in ker tudi med ljudstvom nima drugega odločnega pristaša nego trezno razmišljajočega kovača Kalanderja. Dejanje se drži v prvih štirih aktih na višini, peti akt je nekoliko medlejši, ker v njem lirčna ubranost obvladuje dramatični živelj. Posebno je uspel drugi akt v konferenčni sobi, ker je poln karakterističnih momentov. — Drama se je snoči uprizorila ob prvi obletnici Cankarjeve smrti; da se predstave naših gorenjih desetisoč ni udeležilo, skoro ni treba še omenjati nalašč. Poglavitne vloge so bile v dobrih, epizodne v slabših rokah, toda vobče se lahko reče, da je bila predstava lepo zaokrožena in da je torej potekla v dostojni obliki. Župnika je predstavil gospod Progar z dostojanstveno umerjenim nastopanjem, ki je bilo vredno vsega priznanja; učitelja Jermana je igral gospod Martinčević s krepko odločnostjo, ki pa bi bila učinkovale še bolje, da jo je podpirala nekoliko izrazitejša mimika. Prav dober je bil gospod Danilo kot kovač Kalandar — vrlo pogojen tip iz vaškega življenja — pa tudi gospodje Ločnik, Gabrčič in Meliher so svoje vloge interpretirali z vsečnim umevanjem. Izmed ženskih vlog, ki jih Cankar ni poudaril preveč, je bila najbolj prikupna učiteljica Lojzka gospe Saričeve, dasi sta tudi gospe Rogozova in Juvanova ustvarili dvoje uspešnih figur. Prizor v krčmi je kipek od življenja, kar je zaslug gospoda režiserja Šesta, ki se je sploh potrudil, da je tudi celotna uprizoritev prinesla drami zasluženi uspeh.

Najnovejša poročila.

KONFEDERACIJA AVSTRIJE S ČEŠKO?

LDU Praga, 11. decembra. (ČTU) Potovanje avstrijskega državnega kanclerja dr. Rennerja v Prago se bo bržkone zavleklo, ker je Clemenceau iz Pariza odšel. Napram vestem, ki jih prinašajo avstrijski listi povodom dr. Rennerjevega potovanja v Prago glede gospodarske konfederacije, zavzema česko časopisje odklanjajoče stališče.

POSREDOVANJE ZA HABSBURGOVCE.

LDU Praga, 11. decembra. (ČTU) Čeho - slovaški poslanik v Haagu objavlja v »Venkovu«, da je letos dne 27. januarja došel k njemu v Pariz vseučiliški profesor Bouvier iz Zeneve ter ga vprašal, kakšno stališče bi zavzela čeho - slovaška vlada, ako bi cesar Karel s svojo družino pobegnil v kritičnem trenutku v Čeho - Slovaško. Tudi je prosil, naj bi dr. Kramar ali dr. Beneš posredovala zanj pri Wilsonu. Ko sta oba to odklonila, je došel princ Sikst Bourbonški in je prosil, naj bi čeho - slovaška vlada potom svojega zastopstva na Dunaju skrbela za varnost življenja cesarske družine ter posredovala v istem smislu pri Wilsonu. Poznatnost so se končala brez uspeha.

PRISTANIŠČE V BRATISLAVI.

LDU Praga, 11. decembra. (ČTU) »Večer« poroča, da namerava čehoslovaška vlada preurediti pristanišče v Bratislavi v vojno luko.

LOČITEV CERKVE OD DRŽAVE NA ČEŠKEM.

Praga, 11. decembra. (ČTU) Naučni minister Hahrmann je izjavil na socialno-demokratskem shodu, da bo še pred volitvami v narodno skupščino predložil zakonski načrt o ločitvi cerkve od države.

DONAVSKA KOMISIJA.

LDU Dunaj, 11. decembra. (Č. T. U.) »Neue Freie Presse« poroča, da je potovanje admirala Troubridge v London v zvezi z definitivno določitvijo sedeža mednarodne donavske komisije. Kakor znano, je Anglija zato, da bi bil sedež te komisije v Budimpešti. Francozi se pa zavzemajo za to, da bi bil na Dunaju. Odločitev bo padla v najkrajšem času.

PREISKOVANLNI ODBOR ZA NEMŠKE ZLOČINE.

LDU Rotterdam, 11. decembra. (Č. TU.) »Times« poročajo iz Pariza, da se je v svetu alirancev preteklo soboto postavil preiskovalni odbor za nemške zločine v vojni. Odbor bo štel 40 članov ter bo pričel delo takoj po ratifikaciji miru.

AVSTRIJSKI KOMUNISTI.

LDU Dunaj, 11. decembra. (ČTU.) Na predvčerašnjem zborovanju komunistov so protestirali proti razpuštilju ljudske brambe in vojaških svetov, pri čemer so opozarjali na monarhistično gibanje ter zahtevali oborožitev organiziranega delavstva. Enake zahteve je

stavila tudi predvčerašnjem skupščini nižjeavstrijskih vojaških svetov.

BOLJŠEVIKI.

LDU. Berlin, 11. decembra. (Dun. KU.) »Abend« poroča iz Haaga: Kakor javljajo »Times« iz Kodanija, so boljše-viki po večdnem odmoru iznova začeli napadati na fronti pri Narvi.

ITALIJA IN AVSTRIJA.

LDU. Dunaj, 11. decembra. (Č. T. U.) V narodni skupščini je bilo prebrano poročilo italijanske misije, da bo Italija povodom ratificiranja saintgermanske mirovne pogodbe odpoklicala vse čete iz avstrijske Tirolske, razen posadk v Inomostu in Landecku.

ZASTAVLJENE UMETNINE.

LDU. Ženeva, 11. decembra. (ČTU.) Francoska delegacija, sestojela iz izvedencev za umetnost, je odpotovala 9. t. m. na Dunaj, da bo skupno z angleško in italijansko delegacijo izbrala iz avstrijskega kronskega zaklada umetnine, ki naj služilo kot jamstvo za predjem v Avstriji.

ALPINSKA MONTANSKA DRUŽBA.

LDU. Milan, 11. decembra. (ČTU.) Konzorcij italijanskih industrijcev pod vodstvom tvornice »Fiat« in ameriških finančnikov je nakupil vse delnice alpinske montanske družbe, ki poseduje na Štajerskem rudnike, cenjene na 200 milijonov kron.

DVORNA DAMA — ROPARSKA MORILKA.

LDU. Varšava, 11. decembra. (ČTU.) Tukaj je bivša dvorna dama ruske carice vdove Zimovska umorila rusko knežino Selohov ter jo oropala denarja in dragocenosti za poldrug milijon. Morilka je pobegnila.

Narodno gospodarstvo.

† Ureditev valutnega vprašanja. V finančnem ministruju je pričela delovati komisija za ureditev valutnega vprašanja. Na posvetovalnih komisijah, ki bodo trajale mesec dni, sodelujejo tudi finančni ministri dr. Voja Veljkovič, grof Kulmer in dr. Ba-justi. Izmenjava kron v dinarje se bo pričela izvrševati že meseca februarja. Omenjena komisija bo predlagala vladi, na koliko se naj določi vrednost krone povodom zamenjave v dinarje. Glede tega vprašanja vladajo na konferenci sami še različna mišljenja.

† Francoska - srbska banka v Zagrebu. Zagreb, 11. decembra. 1. t. m. je pričela s poslovanjem v Zagrebu francosko-srbska banka. Osnovala se je leta 1910. s sodelovanjem večjega števila velikih francoskih bank z delniško glavnico 20 milijonov frankov. Zavod ima glavni sedež v Parizu, agencijo v Londonu, glavno ravnateljstvo za Jugoslavijo v Beogradu, podružnice pa v Skoplju, Bitolju in sedaj v Zagrebu. Področje podružnice v Zagrebu bo obsegalo vse dele Jugoslavije, ki leže izven bivše kraljevine Srbije. Glavni namen te nove banke je da zboljša, kolikor možno, plačilno razmerje med našo državo in inozemstvom.

Sport.

Olimpijske tekme. Belgijsko poslaništvo je pozvalo preko našega ministristva za zunanje stvari pristojno mesto v naši državi, naj ukrene vse potrebno za udeležbo naše kraljevine pri olimpijskih tekmah, ki bodo prihodnje leto.

Raznoterosti.

• Nemška bela zastava. Francoska vlada je ponudila belgijski vladi komadič bele zastave, pod katero so nemški parlamentarji dne 7. novembra 1918 ali čez to no črto, da ponudijo premirje. Bilo je to na boljšico pri Capelli. Tam je ohola Nemčija prošla za mir in se priznala za premagano. Belgijska vlada je z veseljem sprejela ponudeni komadič in ga shranila v vojnem muzeju.

• Pepel trofej. Nemčija je morala po versalski mirovni pogodbi vrniti Franciji vse zastave, zaplenjene 1870/71. Kakor je znano, so pa nekateri nemški oficirji udrti v vojni arzenal v Berlinu in sežgali zastave. Francoska komisija je dobila samo pepel, ki ga je dala prepeljati v Pariz, kjer je sedaj shranjen v dragocen posodi.

• Pariško mesto odklikovalo 15 junaških psov. Francoski listi so poročali, da je pariško mesto odklikovalo 15 junaških psov, ki so vršili neprecenljivo službo pri Rdečem križu. Velike pozornosti je bil deležen zlasti pes Quik, ki je spremljal svojega gospodarja polkovnika Raynala vsepovsodi na bojišču tudi sredi najhujše bitke.

• Velikanski honorar 11 milijonov kron dobil princ Windischgrätz od lista »Times« za svoje memoare, ki opisujejo dogodke na Karlovem dvoru zadnje vojne leto.

Poizvedbe.

— Zgubila se je ena črna damska glave rokavica (Diana). Pošteni najditelj se prosi, da jo odda hišnici, Gale-tova ul. 1.

— Našla se je v Prešernovi ulici pompadura z denarico (nekaj denarja) in dr. Dobi se v Dalmatnovi ul. 11, prtljice, levo.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Valentin Kopitar. Lastnina in tisk »Narodna tiskarna«.

Šivilja za otroške obleke se priporoča. Naslov se izve Maring, strojno pletenje, Čevljarska ul. 4. 10256

Kupim ski, Goerzov daljnogled, foto grafski aparat, vse le v najboljšem stanju. Ponudbe na upravnishvo „Slov. Nar.“ pod „Dijak“ 10199

Gostilna v najem ali pa prostor za trgovino se išče. Ponudbe na Anončno ekspedicijo Al. Matelič, Ljubljana Kongresni trg 3. 10366

Kupili bi male vozove, (vagonete) ploče za okretanje za ciglarsko industrijo i podložne daske za crijep. Ciglena Čazma, Hrvatska. 10191

ODPOTUJEM ... dne 18. decembra na Češko ter prevzajem event. naročila. Ponudbe na upravnishvo lista pod „PRAGA 10306“. 10306

Kositerne posode od ameriškega proizvajalca. Ponudbe na Anončno ekspedicijo Al. Matelič, Ljubljana, Kongresni trg 3. 10321

Dobro nagrado plačam tistemu, ki mi najde primerno stanovanje s 3 sobami in s pritlikinami po možnosti v sredini mesta. Obvestila naj se pošljejo pod „Bančni uradnik“, Ljubljana, pošto ležeče. 10367

Ortopedične čevlje ter čevlje za vsa kovrsto bolne noge dobavlja specialna trgovina Walter, Grac, (Graz) Leonhardstr. 43. Največja zaloga vsakovrstnih vlog za ploščate in neenake noge tudi po modelu in zdravniški naredbi. 9649

Vzorna voditeljica (nadzornica) za večje se sprejme. Pogoji: Večletna praksa s pravimi pripravi. Znanje več jezikov in pisavi in govoru. Hrana in stanovanje v hiši. Plača po dogovoru. Pismene ponudbe s sliko na upravnishvo Slovenskega Naroda pod šifro „Hotel 10336“. 10336

Kolporterji zanesljivi resni in spretni se sprejmo za razne kraje. Zasluge stalen in dober. Oglasiti se je v upravi „Slovenskega Naroda“ v Ljubljani.

Zdravkoto Pogreb se vrši v soboto, dne 13. t. m. ob 15. uri iz hiše žalosti Resljeva cesta šte. 13 k Sv. Križu. Ljubljana, 11. dec. 1919. Prof. Ivo Teljak, oče. Pavla, mati. Ivica, Inka, sestri.

Zahvala. Najiskrenejšo zahvalo za sožalje ob bridki izgubi predobrega moža, očeta, deda in tasta

Franca Kartina bivš. veletrg. in posetnika v št. Jurja ob juž. žel. ki je preminul po dolgi in mučni bolezni dne 7. dec. t. l. v 79. letu svoje starosti previden s svetotajstvi ter za njemu izkazano zadnjo čast izreka vsem, ki so kakorsibodi počastili spomin dragega pokojnika

Zalujoča rodbina Kartina. Posebna obvestila se niso izdala.

Naprodaj 2 stelaži za knjižnice. Karlovska cesta 22/1, Žerjal. 10352

Akademik išče meblirano sobo z električno razsvetljavo. Ponudbe na upravnishvo lista pod „Akademik“. 10341

Več krojaških pomočnikov se sprejme pri Alojziji Lombard, Sp. Šiška, 10340

Zanesljivega mlinarja in spretnega mizarja išče Kotiška tovarna v Ljubljani. 10342

Kupim dobro žensko kolo. Ponudbe na „Kolo“ 10329 na upravnishvo „Slov. Naroda“. 10329

Prostor za trgovino in skladišče se v zvezi s najem. Oddajalci se dobro plačajo. Breznik, Tabor 5. 10353

Med in vosek kupuje v vsaki množini družba „Sad“ preje Primož Hudovernik, Ljubljana, Kolodvorska ulica. 10043

Proda se pohištvo za spalnico, več modrocev in mandolina. Poizve se na Sv. Jakoba nabrežju, 29 pri Velikonji, pritičje. 10288

Kupujem vseh vrst stoječa drevesa v vsaki množini, cele gozde kakor tudi posamezna drevesa: hrast, oreh, brst, javor, češnja, smreka i. t. d. sploh vseh vrst stoječa drevesa po najvišji ceni. Ponudbe, Ljubljana, Dolenska cesta št. 5, Josip Plankar. 9977

Naprodaj je posestvo, obstoječe iz hiše, se, gospodarstvenega posloja, svinjskega bleva, 5 orolov nji, 3 orajov gozda, 1 orala vinograde na jako lepi legi ob lokaini železnici Poljane-Konjice, oddaljeno 10 minut od postaje. Cena po dogovoru. Vprašati je pri posetniku Karolu Regoršek, postaja Poljane. 1034

Narodni knjigarni v Ljubljani.

Tražimo za nastup o d m a h nekoliko

Prva specialna trgovina z rokavicami in parfumi

O. Bračko, Ljubljana Dunajska cesta 12.

O. Bračko, Ljubljana Dunajska cesta 12.

Kupujem star baker. Plačam najvišje cene. Odon Koutny, Ljubljana, Kolodvorska ul. št. 37.

Kupi se vsaka množina okroplega, tesanelega in rezanelega lesa (žaganic) po ugodnih cenah. V ponudbah naj se množina ter vrsta lesa označi. Malenšek M. lesotičar, Maribor.

Karbid Kino „Ideal“ sprejme slugo. 10334

PISEMSKE ZNAMKE, vojne znamke, znamke ob prevratu, ljubljanske, hrvatske S.H.S. bosenske, srbske, italijanske, reške, medimurske, varadske, temšvarke, i. t. d. kupujem v vsaki množini po najvišji ceni. Ponudbe s cenami na A. Weisz, Briefmarkenhandlung Dunaj (Wien) I. Adlergasse 8. 9920

Razglednice božične in noveletne, umetne, ljubavne, pokrajinske s slov. napisom v veliki izbiri.

Pisemski papir v mapah tudi s slovenskimi napismi.

Karbon papir za pisalne stroje.

Kupirne svinčnice ter raznovrstno drugo blago, spadajoče v trgovino s papirjem, priporoča po zmernih cenah na debelo in drobno

L. PEVALEK Ljubljana, Zidovska ul. 4.

Nudimo: Nadomestek za firnež, lak za železa, razjedljivi natron, razjedljivi lug, amonijakosoda, boraks, bakreno galico, žveplo itd.

Potrebuje: Ogije, aceton, tanin itd. Globus, Ez-u. Importers. m. b. m. Wien VII, Hainb. gasse št. 2.

Cvetličarna Bajt Viktor Selenburgova ulica 6. Ima v zalogi najmodernejše poročne šopke, okrase za neveste, mirne šopke in venčke. Kompletni okras za poročne vozove. Velika izbira salonskih cvetlic, aramajev, palm, cvetličnih košaric i. t. d. Velika izbira krasnih nagrobnih vencev v vseh barvah in velikostih. Trakovi pravi svilnati in papirnati. Kreppapir v vseh barvah in množinah. Cene solidne! Posrežba točna!

Največja slovenska hranilnica!

Mestna hranilnica ljubljanska LJUBLJANA, Prešernova ulica št. 3

je imela koncem leta 1918 vlog K 800000000 - rezervnega zaklada " 250000000 - Sprejema vloge vsak delavnik.

Hranilnica je pupilarno varna. Za varčenje ima vpeljane lične domače hranilnike. Dovoljuje posejila na zemljišča in posloja proti nizkemu obrestovanju in obilgatornemu odplačevanju dolga. V podpiranje trgovcev in obrtnikov ima ustanovljeno

Kreditno društvo.

Kupi se stružni stroj za železo. Ponudbe na Anončno ekspedicijo Al. Matelič, Ljubljana Kongresni trg št. 3. 10320

Prodajam lepo hišo v Matuljah. Naslov pove upravnishvo. 10158

Kino „Ideal“ sprejme slugo. 10334

Drva bukova, suha, metrska in žagana, tudi cele vagonne, dobavi takoj Srebotnik Kolodvorska ulica 31. 10283

Prva jugoslovanska tovarena čistilnega praha nudi pomade bele — rdeče, prah v zavitkih, kakor tudi beli izvleček „SIDOLIN“ — tekočina v malih steklenicah — najboljše čistilo za vse kovine.

A. Radesich nast. Namnik. Prah se razpošilja tudi v celih vagonih

Šoto za kurjavo, steljo, izolacijo in druge namene razpošilja na vagonne in drobno

F. & A. UHER, veletrgovina s premogom, Ljubljana

Šoto za kurjavo, steljo, izolacijo in druge namene razpošilja na vagonne in drobno

F. & A. UHER, veletrgovina s premogom, Ljubljana

Šoto za kurjavo, steljo, izolacijo in druge namene razpošilja na vagonne in drobno

F. & A. UHER, veletrgovina s premogom, Ljubljana

Šoto za kurjavo, steljo, izolacijo in druge namene razpošilja na vagonne in drobno

F. & A. UHER, veletrgovina s premogom, Ljubljana

Šoto za kurjavo, steljo, izolacijo in druge namene razpošilja na vagonne in drobno

F. & A. UHER, veletrgovina s premogom, Ljubljana

Šoto za kurjavo, steljo, izolacijo in druge namene razpošilja na vagonne in drobno

F. & A. UHER, veletrgovina s premogom, Ljubljana

Šoto za kurjavo, steljo, izolacijo in druge namene razpošilja na vagonne in drobno

F. & A. UHER, veletrgovina s premogom, Ljubljana

Šoto za kurjavo, steljo, izolacijo in druge namene razpošilja na vagonne in drobno

F. & A. UHER, veletrgovina s premogom, Ljubljana

Šoto za kurjavo, steljo, izolacijo in druge namene razpošilja na vagonne in drobno

F. & A. UHER, veletrgovina s premogom, Ljubljana

Šoto za kurjavo, steljo, izolacijo in druge namene razpošilja na vagonne in drobno

F. & A. UHER, veletrgovina s premogom, Ljubljana

Šoto za kurjavo, steljo, izolacijo in druge namene razpošilja na vagonne in drobno

F. & A. UHER, veletrgovina s premogom, Ljubljana

Šoto za kurjavo, steljo, izolacijo in druge namene razpošilja na vagonne in drobno

F. & A. UHER, veletrgovina s premogom, Ljubljana

Šoto za kurjavo, steljo, izolacijo in druge namene razpošilja na vagonne in drobno

F. & A. UHER, veletrgovina s premogom, Ljubljana

Naznanilo. Obrat za rezanje drv A. DRAME, Rožna ulica 41/II. nad. (žabjak 2). Vjudno naznanjam, da mi je vsled nabave novih strojev mogoče točno in poceni postreči cenjenemu občinstvu. Naročila se sprejemajo: Rožna ulica 41/II. Priporoča se A. DRAME.

Tražimo za čim skoriji nastop za našo novo uredjeno modernu ljevalnico ljevalni poslovođu. Isti mora biti podpuno sarkog (ljevarega) poslovođu. mostalna u sve ljevacke poslove upućena sila. Ujedno tražimo vrsnog poslovođu za stolariju (mizarstvo) i modele te vrsnog mašinskog inženira za pogon. Stanovi su osigurani. Ponude neka se šalju: Osječkog ljevalnici željeza i tvornici strojeva d. d., Osijek. 10364

Oddajam zdržema: Mravljinsko kisline, glavberjevo sol cal., apneni lim, glicerino smolo, mazilo za čevlje, najfinejšo voščeno robo, mazilo za podo, plavila za pranje, prstene barve in vsakovrstne kem. tehn. proizvode. Chemische Technische Erzeugung Wien II. Mayergasse 7. Telephone 48.145.

Amerikanski terpentini glicerini, ricinovo olje, salmijakova sol, (nadomestek) (Erregerjeva sol) za električne zvonce se dobi v drogeriji „SANITAS“, Celje.

Odvetnika dr. Vladimir Ravnihar in dr. Albin Smole sta svoji odvetniški pisarni združila. Sedež pisarne. Ljubljana, Sodna ulica št. 9, nasproti južne palače. 10343

2 perfektni stenotipistini v besedi in pisavi popolnoma zmožni nemščine in srbohrvaščine, se iščeta za v Jugoslaviji ležeče podjetje. — Ponudbe pod „W. A. 5386“ na 10263

Rudolfa Mosse, Wien I., Seilerstätte 2. Generalni zastop Jadranske zavarovalne družbe v Ljubljani. Krekov trg šte. 10. Mahrova hiša sprejme v status uradnikov

eno uradnico in eno strojepisko zmožno slovenskega in nemškega jezika in stenografije. Uradnice katere so že delale v zavarovalni stroki imajo prednost. Nastop službe kakor plača po dogovoru. Ponudbe na gorenji naslov.

Brzovozni in tovarni blagovni promet Dunaj — Ljubljana in po vseh postajah Jugoslavije. Nabirali vozovi pri neposrednih vlakih tudi s spremstvom, preskrba uvoznega in izvoznega dovoljenja. Posredovanja pri avstr. blag. prometnem uradu. Zavarovanja, prevoznik zavarovanja, vnovčenje povzeli.

Gottlieb Kanter Internationale Transporte Dunaj, (Wien) I. Helfferstorferstrasse 4. 10285

Dolenjske železnice RAZGLAS. V smislu § 31 družbenih pravil se sklicuje

izredni občni zbor delničarjev Dolenjskih železnic na torek, dne 30. decembra 1919 ob 10. uri dopoldne v Ljubljani, v prostorih Kranjske hranilnice, Knaflijeva ulica 9, h kateremu se gospodje delničarji s tem vabijo.

DNEVNI RED: Sprememba družbenih pravil. Tisti gospodje delničarji, kateri hočejo vršiti svojo glasovno pravico v smislu § 33, 34, 35 in 38 družbenih pravil morajo svoje delnice najkasneje do včetega 21. decembra 1919 vložiti pri Deželni blagajni ali pri Kranjski hranilnici v Ljubljani z dvojno konsignacijo, na kateri podlaga se jim dostavi skupno s potrdilom legitimacijske karte za zbor.

Za slučaj, da se hočejo delničarji dati zastopati po pooblaščenju morajo biti pooblaštila, katere so prediskana na zadnji strani legitimacijske karte, lastnorodno podpisana. V smislu § 33 družbenih pravil zadošča za delnice, na katere se v posesti države, Kranjske hranilnice in Trbovelske premogovne družbe, da se mesto da bi se deponirale, doprine primerno potrdilo dotične blagajne, pri kateri so delnice shranjene.

V Ljubljani, dne 10. decembra 1919. Upravni svet Dolenjskih železnic.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

Delniška glavica 20.000.000.- kron.

Stritarjeva ulica šte. 2.

Rezerni fond 8.000.000.- kron.

Podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici, Celju in Mariboru.

Sprejema vloge na knjižice in tekoči račun proti ugodnemu obrestovanju

vsakovrstne KREDITE